

Wat vinden Amsterdammers van het water in hun stad?

H. CUSELL, DIENST WATERBEHEER EN RIOLERING, SECTOR WATERBEHEER AMSTERDAM

H. VAN DIJK, SWOKA, THANS MINISTERIE VAN FINANCIËN

R. VAN NOORT, SWOKA

Amsterdammers vinden het water in hun stad belangrijk. Ze beleven er plezier aan. Alleen komen er nog te weinig planten en dieren in voor. Ook mogen er meer natuurvriendelijke oevers komen, als het aan de inwoners ligt. Zij kijken vooral naar de kwaliteit van het water en met name naar het vuil in het water. Tenslotte zijn er voor de Dienst Waterbeheer en Riolering, wellicht in samenwerking met de verschillende stadsdelen, nog genoeg mogelijkheden om de informatievoorziening naar de burgers verder te verbeteren.

Waterbeheer Amsterdam heeft begin 1997 aan SWOKA (instituut voor strategisch consumentenonderzoek) opdracht gegeven om een verkennend onderzoek uit te voeren naar wat Amsterdammers belangrijk vinden als het om water in hun stad gaat. De Amsterdammer krijgt namelijk een steeds belangrijkere rol in het waterbeheer: als gebruiker, vervuiler, beïnvloeder van beleid en als betaler. Het onderzoek bestond uit 24 interviews met Amsterdamse burgers die op of aan het water wonen en/of op of langs het water recreëren, aangevuld met gesprekken met vertegenwoordigers van relevante organisaties en gemeentelijke diensten.

Begin 1998 is een vervolgonderzoek uitgevoerd om de gegevens te kwantificeren en om na te gaan waar mogelijkheden liggen om het voorlichtings- en communicatiebeleid te vernieuwen. Ruim 400 Amsterdammers hebben meegedaan aan een telefonisch interview.

Belang van water

Water speelt een grote rol in Amsterdam: meer dan 20 procent van de respondenten woont op of aan het water. Ook voor recreatieve doeleinden is het water van groot belang: één op de drie mensen wandelt vaak langs het water en eveneens een derde zit vaak

aan of bij het water. Ook fietsen langs het water en schaatsen scoren hoog (afb. 1).

In afbeelding 2 is te zien hoe Amsterdammers het water in hun stad waar-

deren en wat ze daarbij belangrijk vinden.

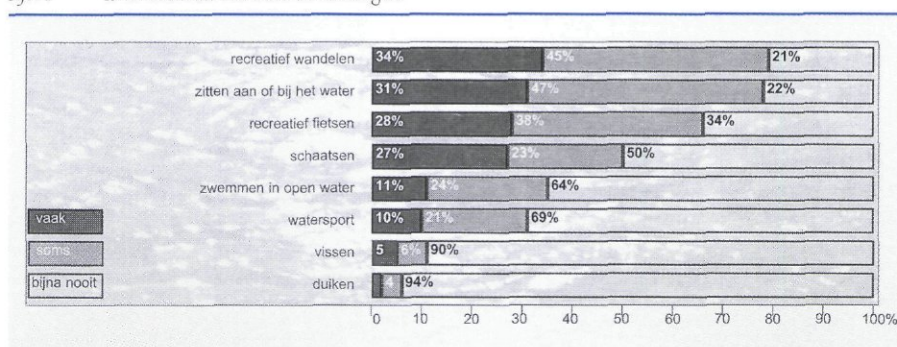
Duidelijk is dat water bij Amsterdam hoort. Veel mensen associëren water met ruimte, rust en sfeer. Aan dieren en planten in het water en natuurvriendelijke oevers hecht men in het algemeen grote waarde. Daarbij blijken 65-plussers water in hun stad meer te waarderen en meer belang te hechten aan het natuurlijke karakter ervan dan jonge mensen.

Kennis en informatiebehoeften

De reacties op een aantal stellingen wijzen erop dat Amsterdammers een zekere basis-kennis over water en waterbeheer bezitten. Zo weet een grote meerderheid (78 procent) dat zonder dijken het grootste deel van Amsterdam onder water zou lopen, dat de grachten 's nachts worden doorgespoeld (62 procent) en dat van regenwater weer drinkwater wordt gemaakt (61 procent).

Vier van de tien respondenten noemen het hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht of

Afb. 1 Activiteiten die met water samenhangen.

Het is belangrijk dat er planten in het water groeien.

het waterschap als de instantie die de zorg heeft voor het oppervlaktewater; één procent noemt spontaan de Dienst Waterbeheer en Riolering; 22 procent noemt de gemeente; daarnaast worden Rijkswaterstaat (5 procent) en de Gemeentewaterleidingen (5 procent) genoemd en een kwart weet het niet.

Informatie over het water in Amsterdam haalt men vooral uit artikelen in dagbladen en huis-aan-huisbladen en van de televisie. De helft van de respondenten leest, hoort of ziet echter (bijna) nooit iets over het water in hun stad. Zes van de tien respondenten (63 procent) zegt geen behoefte te hebben aan meer informatie over oppervlaktewater. Van de anderen zouden de meesten daarentegen wel meer informatie willen krijgen vooral over de waterkwaliteit (90 procent), natuurvriendelijke oevers en de wijze waarop afvalwater en regenwater worden verwerkt (68 procent resp. 61 procent).

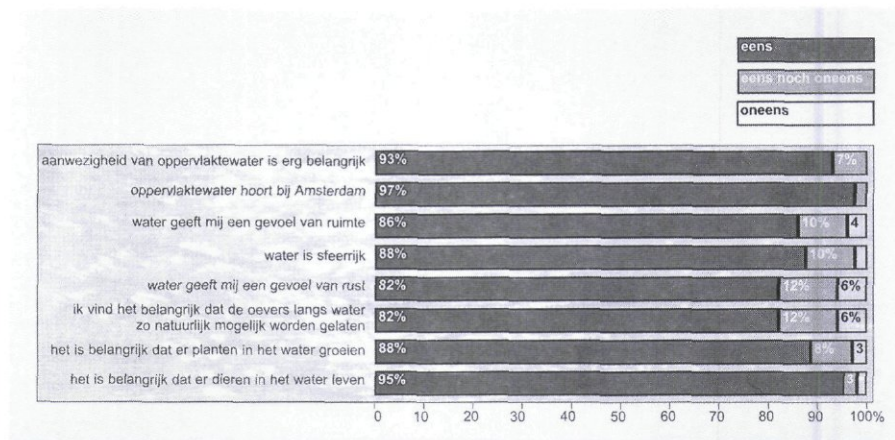
Houding en gedrag

De kwantitatieve beheerstaken van DWR lijken de gemoederen van de bewoners minder bezig te houden dan het kwaliteitsbeheer. Bijna 80 procent van de respondenten beoordeelt het waterpeil in de omgeving als goed. Ook ervaart 80 procent het water in de omgeving als veilig. Van degenen die het water als onveilig beschouwen geeft 44 procent de slechte waterkwaliteit in relatie tot de gezondheid als reden op. Ruim 90 procent acht de kans op overstromingen in Amsterdam klein, zeer klein of uitgesloten.

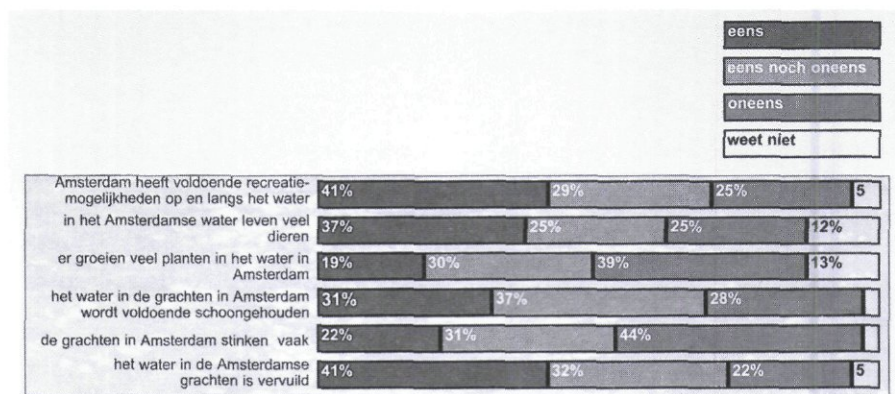
Aan de hand van een aantal stellingen en open vragen is gekeken hoe men de huidige toestand en kwaliteit van het water in Amsterdam beoordeelt.

Het blijkt dat 25 procent van de respondenten vindt dat er op dit moment niet veel dieren en 38 procent dat er niet veel planten in het water aanwezig zijn. Volgens ongeveer een kwart van de bewoners zou het water in de grachten nog wel schoner kunnen zijn (afb. 3). Vrouwen vinden het water vaker vervuild dan mannen. Wel vindt 40 procent dat de waterkwaliteit de laatste jaren is verbeterd. Men merkt dit aan het feit dat het water helderder is geworden, minder stinkt, dat er minder zwerf- en drijfvuil is en dat er meer dieren in en op het water leven (afb. 4).

Degenen die vinden dat het water vuiler is geworden zeggen dit vooral vanwege de grotere hoeveelheid zwerf- en drijfvuil op het water. Men geeft hiervoor twee oorzaken aan: er wordt meer afval in het water gegooid en er wordt minder zwerf- en drijfvuil verwijderd. Tweederde van alle respondenten ziet afval in

Afb. 2 Het belang van het water in de stad.

Afb. 3 Mening over het water in Amsterdam.

Afb. 4 Mening over de kwaliteit van het Amsterdamse oppervlaktewater in de afgelopen jaren.

Verpozen bij het water.

kenmerk	%
Als er zwerfvuil op het water drijft.	59
Als het water stinkt.	25
Als het water niet helder is.	20
Als er schuim/algen/kroos op het water drijft.	18
Als het water een vieze kleur heeft.	16
Als er geen dieren te zien zijn.	8
Als er olie op het water drijft.	8
Als er geen planten in het water groeien.	6
Als het water stilstaat.	2
Als je niet in het water kunt zwemmen.	2
Als het water verontreinigd is.	1
Als er veel bladeren in het water liggen.	1
anders	9
weet niet	3

Wanneer vinden Amsterdammers het water vuil?

het water als grootste oorzaak van vervuiling. Zes van de tien respondenten vinden het water vuil als er zwerfvuil op drijft.

Tot slot zijn twee stellingen voorgelegd die betrekking hebben op het gedrag van

Amsterdammers. Uit de reacties blijkt dat 10 procent van de mensen zich kan voorstellen zelf ook frituurvet of oude patatolie door de gootsteen te spoelen en 8 procent kan zich voorstellen een blikje of een stukje papier in het water te gooien. Dit lijkt misschien

Aan dieren, planten en natuurvriendelijke oevers hecht de Amsterdammer grote waarde.

weinig, maar is, omdat men bij dergelijke stellingen sneller geneigd is om sociaal wenselijke antwoorden te geven, toch niet onbelangrijk. ¶